

SKARBNIK MIASTA POZNANIA

Poznań, 19.07, 2018 r.

Pan
Jan Sulanowski
Radny Miasta Poznania

Znak sprawy: Or-II.0003.287.2018

Nr rej.: 190718 - 3329

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na otrzymaną za pośrednictwem Przewodniczącego Rady Miasta Poznania pismem z dnia 28 czerwca 2018 r. i przekazaną mi przez Prezydenta Miasta do rozpatrzenia interpelację Pana Radnego w sprawie możliwości odpracowywania długów, uprzejmie informuję:

Podatki i opłaty lokalne, których wymiarem oraz egzekucją zajmuje się Wydział Finansowy stanowią zobowiązania publicznoprawne, których sposób wygaszania regulują przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2018 r. Nr 800 ze zmianami). Zgodnie z art. 59 Ordynacji podatkowej zobowiązanie podatkowe wygasa w całości lub w części wskutek:

- zapłaty,
- pobrania podatku przez płatnika lub inkasenta,
- potrącenia,
- zaliczenia nadpłaty lub zaliczenia zwrotu podatku,
- zaniechania poboru,
- przeniesienia własności rzeczy lub praw majątkowych,
- przejęcia własności nieruchomości lub prawa majątkowego w postępowaniu egzekucyjnym,
- umorzenia zaległości,
- przedawnienia,
- zwolnienia z obowiązku zapłaty na podstawie art. 14m,
- nabycia spadku w całości przez Skarb Państwa albo jednostkę samorządu terytorialnego stwierdzonego przez prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku - ze skutkiem na dzień otwarcia spadku.

Katalog sposobów wygaszania zobowiązań podatkowych jest katalogiem zamkniętym i nie przewiduje innych rodzajów wygaśnięcia zobowiązania. Jeśli chodzi o możliwość „odpracowania” zaległości w zobowiązaniach podatkowych osób fizycznych, to należy podkreślić, że tego rodzaju sposób wygaśnięcia nie jest przewidziany wprost w przepisach Ordynacji podatkowej, jako sposób na oddłużenie podatników.

Istnieje prawna możliwość, żeby zadłużenie, którym jest obowiązek spełnienia określonego świadczenia pieniężnego, zostało zamienione na spełnienie innego świadczenia, o czym wprost stanowią przepisy Kodeksu cywilnego. Na możliwość zamiany świadczenia pozwala art. 453 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym: *„Jeżeli dłużnik w celu zwolnienia się z zobowiązania spełnia za zgodą wierzyciela inne świadczenie, zobowiązanie wygasa. Jednakże gdy przedmiot świadczenia ma wady, dłużnik obowiązany jest do rękojmi według przepisów o rękojmi przy sprzedaży.”* Z kolei zgodnie z art. 506 § 1 Kodeksu cywilnego: *„Jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (odnowienie).”*

Nadmienić jednak należy, że stworzenie możliwości odpracowywania długu wymagałoby przeprowadzenia szeregu czynności formalno-prawnych, opracowania rzetelnej analizy prawno-organizacyjno-finansowej oraz wdrożenia odpowiednich procedur. Nasuwa się szereg wątpliwości, w tym co do "wyceny" pracy dłużników i odniesienia tejże wartości do wysokości konkretnego zadłużenia, a także potencjalnych kosztów organizacyjnych ze strony Miasta Poznania (rekrutacja, przeszkolenie pracownika, zorganizowanie miejsca pracy, nadzór, rozliczanie efektów pracy oraz potrącanie długu z wynagrodzenia, wyposażenie pracownika w odpowiedni ubiór i sprzęt). Osobne zagadnienie stanowi wyznaczenie podmiotu, który w ramach swojej działalności będzie mógł, bądź musiał korzystać z usług dłużników chcących odpracować swoje zobowiązanie finansowe.

W kwestii wskazanej przez Pana Radnego w interpelacji tj. *„odpracowania np. zadłużenia wynikającego z nieopłacenia mandatu za brak biletu”* należy mieć na względzie, że Zarząd Transportu Miejskiego jest jednostką budżetową miasta Poznania i zastosowanie do niej mają również przepisy ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Podkreślenia wymaga fakt, że w wyżej wskazanych przypadkach tj. w przypadku zastosowania art. 453 lub 506 par. 1 KC w rzeczywistości dochodzi do umorzenia zobowiązania pierwotnego. W przypadku zadłużenia z tytułu

jazdy bez biletów doszłoby do umorzenia świadczenia pieniężnego wskutek spełnienia przez dłużnika innego świadczenia np. w postaci odpracowania długu. Możliwości umorzenia należności cywilnoprawnych przez jednostkę budżetową zostały wyczerpująco określone w ustawie o finansach publicznych oraz wydanej na jej podstawie odpowiedniej uchwale Rady Miasta Poznania. Przepisy ustawy o finansach publicznych nie wprowadzają możliwości umorzenia należności cywilnoprawnych wskutek spełnienia w zamian innego świadczenia przez dłużnika, możliwości takiej nie przewiduje również żadna uchwała Rady Miasta Poznania, czy też wewnętrzne regulacje obowiązujące w ZTM. Z tych powodów istnieje ryzyko, że w przypadku gdy dłużnik w zamian za zapłatę długu spełni świadczenie innego rodzaju, może dojść do naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Formy uregulowania zobowiązań określa Uchwała Nr XIX/248/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 3 listopada 2015 roku w sprawie sposobu ustalania w lokalnym transporcie zbiorowym wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, naruszenia przepisów o przewozie rzeczy i zwierząt oraz w sprawie wysokości opłaty manipulacyjnej, z przepisów, której wynika, że ZTM nie ma kompetencji do wydawania rozstrzygnięć o możliwości odpracowania przez dłużnika zadłużenia z tytułu nałożonych wezwań do zapłaty za brak ważnego biletu. Natomiast w przypadku osób, które udokumentowały swoją trudną sytuację materialną, udzielane były i są ulgi w spłacie zadłużenia w postaci rozłożenia należności na raty lub umorzenia zadłużenia. Taką możliwość daje Uchwała Nr XI/1126/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 23 stycznia 2018 roku w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu, trybu oraz organów i osób uprawnionych do umarzania, odraczania oraz rozkładania na raty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym, przypadających Miastu Poznań lub jego jednostkom organizacyjnym oraz warunków dopuszczalności pomocy publicznej.

Natomiast z informacji przekazanych przez Spółkę Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych sp. z o.o. wynika, że ZKZL od maja 2018 roku realizuje pilotażowy Program „Dozorca”. Jego beneficjentami są najemcy miejskich lokali, którzy mają zadłużenie czynszowe. Dzięki udziałowi w programie dłużnicy mają możliwość odpracowania swoich długów w charakterze dozorczy miejskich nieruchomości. Uczestnicy programu sami wybierają miejsce, w którym chcą pracować. Często decydują się na przejęcie obowiązków dozorczy w budynku, w którym sami zamieszkują.

Do programu zgłosiło się już ponad 50 osób. Zainteresowanie odpracowaniem zadłużenia czynszowego nie maleje. Nadal zgłaszają się dłużnicy, dla których udział w programie oznacza

możliwość wybrnięcia z finansowych tarapatów i odsunięcie od siebie groźby utraty mieszkania z powodu zaległości czynszowych. Kolejni chętni podpisują ze Spółką ZKZL porozumienia i przejmują obowiązki dozorczy w zaproponowanych przez siebie miejskich nieruchomościach.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, na działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, nakierowane na aktywizację zawodową osób korzystających ze świadczeń społecznych pomocy społecznej, pozostających bez pracy, które dają możliwość samodzielnego regulowania zobowiązań przez klientów. W ramach aktywizacji MOPR kieruje klientów do Spółdzielni Socjalnej „Poznanianka” (organem założycielskim jest Miasto Poznań i Samorząd Województwa Wlkp.). Część wynagrodzenia za pracę za zgodą klienta przekazywana jest np. bezpośrednio do ZKZL sp. z o.o.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie współpracuje ze Stowarzyszeniem Program Wsparcia Zadłużonych, do którego kierowani są klienci MOPR. Klienci MOPR kierowani są także do Centrów Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej w celu nabycia kompetencji społecznych i zawodowych zwiększających szanse na zatrudnienie i samodzielne spłacanie długów.

Z powyższego wynika, że podejmowane przez Miasto działania stwarzają mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej różne formy pomocy, wsparcia i wyjścia z tej sytuacji.

Z wyrazami szacunku

SKARBNIK MIASTA POZNAŃ
Barbara Główni

Do wiadomości:
Przewodniczący Rady Miasta